N°. 628. # DE GRONDWET. 18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

DINGSDAG 5 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan-Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve d 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegel regt daaronder begrepen.

't Is niet om het even op hoedanige wijze de wetten tot stand komen. Er zijn beginselen van wetgeving, die niet wetenschappelijk kunnen genoemd worden, maar die een dieperen grond hebben, omdat zij geworteld zijn in de conscientien der menschen: wij bedoelen de beginselen van zedelijkheid en regtvaardigheid. Als deze beginselen door den wetgever worden miskend en de wetten alzoo weêrklank vinden kunnen in het geweten der Natie: men kan er zeker van zijn, dat hare toepassing na korteren of langeren tijd zal falen en de verderfelijke gevolgen niet zullen achterblijven. Wil men voorbeelden: men lette slechts op de wetten, tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen en tot regeling van het armbestuur. Men heeft zich bij het ontwerpen en het vaststellen dier wetten door de omstandigheden laten beheerschen en zich laten overwinnen door eene *transactie* van beginselen, waarbij de *zedelijke* strekking van eene wet is verloren gegaan en een principe gehuldigd, dat onregtvaardig is en het verheven standpunt van den wetgever onderwijst. Reeds spoedig openbaarden zich de gebreken dier wetten in hare toepassing; omdat niet slechts het gezond verstand, maar ook het innerlijk gemoed alras het gebrek waarneemt. Men is er van bewust, dat zulke wetten *in* de uitvoering en door de toepassing *kunnen* verbeterd, maar ook misbruikt worden. Zoo raakt de eerbied voor de wet verloren.

Deze opmerkingen kwamen bij ons op, na de lezing der Memorie van Beantwoording der Regering van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, betreffende het wetsontwerp, tot regeling der voldoening van kosten van overbrenging naar en plaatsing en verzorging in bedelaarsgestichten van bedelaars en landloopers en kinderen van dezen. Vroeger hebben wij reeds ons oordeel over dat wetsontwerp medegedeeld (zie ons No. van 30 Maart) en aangetoond, hoezeer daarbij de voorschriften der Gemeentewet, art. 148 der Grondwet en een hoofdbeginsel der Nederlandsche wetgeving werden miskend. Nu verklaren wij, dat het wetsontwerp rust op een onzedelijk, eener constitutionnele Regering onwaardig beginsel. Wij willen dit uit de Memorie van Beantwoording aantoonen.

»De Regering bevindt zich op het standpunt van *de verbindbaarheid* van het Koninklijk besluit van den 12 October 1819 (*Staatsblad* no. 50), en der daarmede in verband staande besluiten van 23 Januarij 1823 en 25 Februarij 1834.«

Dat standpunt brengt dus mede, dat *de verbindbaarheid* ook naar de overtuiging der Regering, den toets van een regterlijk onderzoek kan doorstaan, trots de bedenkingen, die ontleend kunnen worden aan de onbevoegdheid der Regering, om hier te lande executoirverklaarde Keizerlijke decreten door Koninklijke besluiten te wijzigen.

Het staatsbelang vordert, dat, zoo dit standpunt een hechten grondslag bezit, daarvan niet worde afgeweken, en, daar het staatsbelang nooit buiten het regt en de regtvaardigheid kan worden geacht, moest niets kunnen verhinderen, dat aan de regterlijke beslissing de vraag over de verbindbaarheid dier Koninklijke besluiten werd onderworpen: ook de Regering moet, gelijk al wat hoog is in den Staat, het voorbeeld geven van eerbied voor de regterlijke magt.

En waarom aarzelt nu de Regering die beslissing in te roepen en af te wachten? Men spreekt van *de altoos wisselvallige* beslissing van den Regter, en men vergeet, dat ook bij de soms uiteenloopende verscheidenheid der regterlijke uitspraken, de jurisprudentie van den Hoogen Raad alle nadeelige gevolgen afleiden kan.

Maar de Regering toont hare eigen zwakheid, als zij meent, dat de beslissing over die verbindbaarheid veilig kan achterwege blijven, als er slechts een ander middel, minder wisselvallig en meer afdoende kan gevonden worden, »om *het effect* dier verbindbaarheid »te kunnen verzekeren tegenover die openbare besturen, welke zich, in onderscheiding van de meeste anderen, daaraan willekeurig hebben onttrokken.«

Dat middel is het wetsontwerp, dat ten doel heeft, om een, in den tegenwoordigen staat van zaken *ontbrekend* middel tot stand te brengen. Op die wijze wordt het middel door het doel geheiligd en een beginsel gehuldigd, dat in zijn aard *onzedelijk*, en in zijne gevolgen *verderfelijk* mag genoemd worden.

Om zulk eene handeling te vergoêlijken en te verdedigen, moet men, gelijk van zelf spreekt, tot allerlei drogredenen de toevlugt nemen.

»Is het geschil«, vraagt men, »over de verpligting, »volgende uit een Koninklijk besluit en de verbindbaar»heid van dat besluit, tusschen den Staat en zijne »onderdeelen, gelijk te stellen met een geding over »eigendom en andere burgerlijke regten, en *moet* het »uitsluitend door den regter worden beoordeeld?« Men zou vragen, of hierop eenig ander, dan een toestemmend antwoord moest gegeven worden. De Regering evenwel »beweert, dat het geschil tusschen den Staat »en zijne onderdeelen over de toepassing van een Ko»ninklijk besluit, waaruit voor die onderdeelen verplig»tingen volgen, een geschil van bestuur is, dat door »de administrative magt kan worden beslist«. Voorwaar, eene grove miskenning van de zelfstandigheid der gemeenten en eene laakbare verloochening der beginselen, die men twee jaren geleden als leuze of liever als »*electorale krijgsmachine*« gebruikte.

Maar men gaat nog verder. Waar, vragen wij, wordt geleerd en gewettigd de bevoegdheid, »dat de hoogere »administrative magt de vervulling eener verpligting »door *wettelijke* verordeningen, aan lagere besturen »opgelegd, *niet* voor den regter brengt, maar *admi»nistratief*, hen tot het voldoen aan hunne verpligting »noodzaakt«, anders dan in art. 212 der Gemeentewet; terwijl het in allen gevalle dan nog slechts geldt de zorg voor de verpligtingen, die *niet de hoogere administrative magt*, maar de *wet* aan de lagere besturen heeft opgelegd?

In het wetsontwerp straalt de zucht door, om het regt van den sterkste te doen gelden boven de uitspraak der wet, en, naar hetgeen men ook niet durft ontkennen, boven *de letter der wet*.

Men meent, dat *geldelijke* verpligtingen niet evenzeer als andere verpligtingen, op eene wetige wijze behooren opgelegd te zijn en de Staat als partij en als regter tevens kan handelen.

Eene schuldvordering over kosten van verpleging van bedelaars, zou niet behooren tot de kennisneming der regterlijke magt.

Waar het publiek regt alzoo wordt opgevat en in toepassing gebragt, is er geen waarborg meer voor het regt van eigendom, en beschikt de Regering over de beurzen der ingezetenen.

Maar wat vooral klemt: waar aldus de wet haar alvermogen tracht te vestigen, daar is het gedaan met de vrijheid en met den eerbied voor alle staatkundige instellingen. Die heerschappij der wet voert tot *regeringloosheid*.

Zonder vooruit te loopen op de inlichtingen, welke de Minister van Binnenlandsche Zaken overeenkomstig het besluit der Tweede Kamer van den 29 jl. geven zal ten aanzien der bezwaren door den heer M. L. VAN DER TOL, notaris en lid van den gemeenteraad te Heenvliet, tegen de beslissingen van de hoogere autoriteiten in de zaak van den heer C. KWAK, Burgemeester van Zwartewaal, ingebragt, is het ons niet ondienstig voorgekomen, den aard der quaestie eenigzins toe te lichten.

Het schijnt buiten tegenspraak, dat door Gedeputeerde Staten is beslist: »de Burgemeester van Zwartewaal woont te Heenvliet.«

Nu weet iedereen dat een Burgemeester zijne vaste woonplaats moet hebben *binnen* de gemeente, tenzij van dat gebod ontheffing wordt verleend, of dat hij tevens Burgemeester is van de gemeente, waar hij woont.

De heer KWAK is niet Burgemeester van Heenvliet en heeft ook geene ontheffing verkregen.

Bijgevolg is art. 74 der Gemeentewet geschonden. Gedeputeerde Staten hebben die schennis gedoogd. De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft haar gewettigd.

Wel is waar, — art. 245 der Gemeentewet gaf geen grond, om over de schennis van art. 74 te klagen.

De heer KWAK is inwoner der gemeente Heervliet, en behoort in den hoofdelijken omslag van die gemeente te worden aangeslagen. Het bezwaarschrift, dat alleen op dien grond berust, moest worden afgewezen en ofschoon art. 265 der Gemeentewet, geen hooger beroep toestaat, was hier een wettelijk bewijs van schending van art. 74, dat niet zonder gevolg mogt blijven.

Eene andere omstandigheid, welke op nieuw strekt tot bewijs, dat dit artikel is geschonden, was de benoeming tot *Dijkgraaf van Heenvliet*, waaraan de verpligting is verbonden om te *Heenvliet* te wonen.

Bij dispositie van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 2den September 1854 is beslist, dat de heer C. KWAK in de gemeente *Heenvliet* was *woonachtig*.

Toen gold het de benoeming tot Dijkgraaf van Heenvliet.

Een van beiden is waar:

Woont de Burgemeester van Zwartewaal te Heenvliet, dan is art. 74 der Gemeentewet geschonden.

Woont de Dijkgraaf van Heenvliet te Zwartewaal, dan heeft er eene schending plaats van art. 6 van het Reglement, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 4 Mei 1846 (Prov. Blad No. 56.)

In elk geval is er strijd met het algemeen belang, wanneer er geene dispensatie, overeenkomstig de bestaande voorschriften *uitdrukkelijk* is verleend, omdat eene stilzwijgende dispensatie niet als geldig kan worden aangemerkt.

Er kan ook geene sprake zijn of de klager al dan niet bevoegd is, om de klagt te doen, waarbij hij geen regtstreeksch belang heeft. Zoodra eenige wetschennis komt ter kennis van den Commissaris des Konings in de provincie is deze, uit den aard zijner betrekking, verpligt daartegen te waken en op de handhaving der wet toe te zien.

Door de zorg van de, te Sneek gevestigde Staatkundige Vereeniging: *Grondwet en Orde*, zijn algemeen verkrijgbaar gesteld gedrukte exemplaren van het door eenige kiezers, ingezetenen van de gemeente Sneek, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend adres *over het verval der volkswelvaart in Nederland*, voorafgegaan door eenige woorden van den oud-Minister van Financiën, MR. P. P. VAN BOSSE, uit zijne voorrede tot de Nederduitsche vertaling van het werk: »de vrijheid van Handel en Scheepvaart en haar invloed op Nijverheid en Volkswelvaart, door HENRY DUNCKLEY.«

Het strekte ons tot genoegen te ontwaren, dat de constitutionnele partij ook in deze Vereeniging een uitnemend voorbeeld kan aanhalen van den verstandigen ijver, waarmede de publieke zaak in Nederland behandeld, de publieke geest van ons volk opgewekt wordt. Terwijl anderen met luidruchtig misbaar en een vertoon, dat aan kermisklucht doet denken, de Natie trachten te bewerken, om een *gewaanden* vijand te bestrijden, en daardoor het oog en de aandacht af te leiden van den *wezenlijken* ondermijner der volkswelvaart in Nederland, wordt in het adres op eene afdoende wijze aangetoond, dat er *andere* oorzaken bestaan dan het misbruik van sterken drank, waaraan de algemeene achteruitgang der welvaart van het Nederlandsche volk in zijn geheel »is toe te schrijven: oorzaken, wier oorsprong ligt tot de taak der Hooge Re-

gering, maar die de adressanten ook wenschten weggenomen te zien door de bemoeijingen der volksvertegenwoordiging.

De inhoud van het adres getuigt, naar onze meening, van de eerlijkheid, waarmede de adressanten hun gevoelen ontwikkelen, en van den ernst, waarmede zij, vrij van alle oppervlakkigheid, op eene belangwekkende wijze door cijfers en feiten aantoonen, dat de algemeene achteruitgang de *stoffelijke* welvaart betreft, en de *zedelijke* toestand van het armste deel der Natie niet in dien achteruitgang deelt.

Zoo wordt met cijfers bewezen, dat van 1830 tot 1850 bij de spaarbanken het getal deelnemers en inlagen meer dan verdubbeld is; dat van 1830 tot 1851 bij de zieken- en begrafenisbussen het getal deelnemers en gewone contributiën zeer is vermeerderd en het getal leerlingen bij de armscholen, niet uitsluitend voor behoeftigen bestemd (de dusgenoemde tusschenscholen voor de mingegoede burgerklasse), van 1830 tot 1850 is aangegroeid van 35528 tot 79220.

Zoo ziet men, tot bewijs dat de nationale rijkdom in zijn geheel vermindert, met officiële cijfers aangetoond, dat de successie-regten van 1844 tot 1853 *vier* pCt. minder jaarlijks hebben opgebragt dan van 1831 tot 1839, terwijl de geldswaarde van roerende en onroerende goederen belangrijk is vermeerderd; maar daarentegen de hypotheek-regten van 1850 tot 1854 zijn gestegen van *f* 250,101.60 tot *f* 324,901.68½ als een getuigenis, dat het verlies van nationalen rijkdom voornamelijk in vermindering der onafhankelijke gegoedheid bij den middenstand (in ons land voornamelijk het rijkdom voortbrengend vermogen) moet worden geacht te bestaan.

Zoo is vooral opmerkelijk, dat het verbruik van artikelen van weelde en van behoefte, zoowel vóór als na de jaren van misgewas en duurte, is verminderd in de laatste 16 à 20 jaren, bedragende van wijn 33 pCt.; van gedistilleerd 32 pCt.; van bieren en azijnen 26 pCt.; van goud en zilver 33 pCt.; van zeep 12 pCt.; van zout 3½ pCt.; van runderen, kalveren, varkens en schapen 35, 26, 12½ en 55 pCt.; terwijl het tarweverbruik met 20 pCt. verminderde en het roggeverbruik met slechts 15 pCt. vermeerderde.

In één woord: de brochure, die wij aankondigen en waarvan wij de lezing ernstig aanbevelen, is een opmerkelijk teeken, eenerzijds van opgewekte belangstelling in de publieke zaak; maar ook anderzijds eene ernstige aansporing tot behartiging van de wezenlijke belangen der Natie.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De pakketboot *Alexander* heeft eergister te Marseille de dagbladen en correspondentiën uit Konstantinopel van den 24 en nieuws uit de Krim van 22 Mei aangebragt. Deze berigten zijn, men ziet het, zeer ten achter bij die langs een anderen weg ontvangen, naardien wij reeds depêches uit het kamp van Sebastopol van den 30 ontvangen hebben. Zij bieden dan ook zeer weinig belangrijks aan. De bijzonderheden, welke zij mededeelen omtrent de hervatting der expeditie naar Kertch zijn veel minder volledig dan die, welke wij reeds kennen en wijzen, overigens, geene resultaten aan.

Op de dagteekening der laatste berigten van de grenzen van Azie, schenen de vijandelijkheden van dien kant hervat te worden; maar het overzigt van deze nieuwstijdingen, dat de telegraaf eergisteren avond mededeelde was te verward om zich een goed denkbeeld te vormen van den bestaanden toestand. Wat het duidelijkste uit dit alles blijkt is, dat noch de Turken, noch de Russen, op de grenzen van Azie eene krachtige offensieve houding hebben aangenomen. Aan beide kanten schijnt men versterkingen te verzoeken, welke zich lang laten wachten. In afwachting daarvan houdt de Engelsche generaal Williams — aan wien de taak opgedragen is om het Ottomannische leger in Azie te organiseren en wien, men moet het bekennen, belangrijke uitkomsten te danken zijn — zich bezig met de Turksche plaatsen op die grens te versterken. Te Erzeroum zijn reeds belangrijke versterkingswerken opgerigt, en bij de verzending der laatste berigten maakte generaal Williams zich gereed om er ook in de nabijheid van Kars te doen oprigten.

Te Tiflis werden versterkingen verwacht voor de Krim. Men was te Tiflis beducht voor een gemeenschappelijken aanval van de legers der Turken en die van Schamyl.

Uit Konstantinopel niets nieuws, behalve de toenemende waarschijnlijkheid, dat Reschid-Pacha eerlang op officiële wijze aan het bewind zal treden.

Uit de Krim wordt van den 22 Mei gemeld, dat de generaals Dautemarre en Brown bevel zullen voeren over de tweede expeditie naar Kertch. Het expeditionnaire korps zou bestaan uit 600 Franschen, 100 Turken en 3000 Engelschen. Omar-Pacha werd met 20,000 man en 40 stukken geschut te Kamiesch verwacht; deze troepen zouden te Eupatoria vervangen worden door de Egyptenaren en Tunisianen, die thans voor Sebastopol liggen. Het observatie-leger, bestemd om eene beweging naar de Tschernaïa te doen nam provianد; de troepen waren met buitengewone geestdrift bezield; 6000 man zullen voor Sebastopol blijven.

Eergister werd te Parijs verzekerd, dat men daar stellig eene depêche van generaal Pelessier had ontvangen, meldende het volkomen gelukken der beweging door het operatie-leger aan den kant van Inkermann uitgevoerd.

De *Times* deelde op hare beurt eergister eene depêche mede meldende, dat een korps van 30,000 Franschen de Tschernaïa is overgetrokken, waarvan het geallieerde leger reeds geheel den regter-oever bezette, terwijl het zich op den linker-oever verschanst heeft.

Wat er ook zij van de juistheid dezer berigten, schijnt het in ieder geval zeker, dat die verschillende bewegingen plaats hadden zonder strijd, daar het Russisch leger de bataille niet aannam, welke de geallieerden het op de oevers van de Tschernaïa wilden aanbieden, en dat het zijne zamentrekkende beweging in het binnenste gedeelte van het schiereiland voortzette. Al de geruchten, die gedurende twee of drie dagen in omloop waren omtrent eene groote overwinning door de geallieerden in de omstreken van Inkermann behaald, waren dus stellig onjuist.

Overigens heeft de *Moniteur* gister ochtend nog geen depêche medegedeeld betrekkelijk de operatien van het geallieerde leger, sedert het nemen van het geretrancheerde Russische kamp bij Sebastopel in den nacht van 23 op 24 dezer, hetgeen genoegzaam aanduidt, dat sedert die gebeurtenis geene belangrijke ontmoeting plaats had.

De dagbladen en correspondentien van Parijs, deelen, overigens, geen staatkundig nieuws van eenig belang mede.

Te Londen is eene depêche ontvangen van lord Raglan, van 2 Junij, waarin gemeld wordt, dat een bombardement van Genitsch op de westelijke kust van de zee van Azoff volkomen gelukt is.

Eene depêche van sir Edmund Lyon, gedagteekend: Kertch, den 31 Mei, meldt dienaangaande, dat de Russen door de mariniers en de bemanning der geallieerde eskaders uit Genitsch verjaagd zijn.

De graanmagazijnen en de schepen, die voor de approviandering van het Russische leger dienden, werden daarbij vernield.

De geallieerden hadden slechts één gekwetste.

Het geheele verlies der Russen in de zee van Azoff bestaat uit 4 oorlog-stoombooten en 240 vaartuigen, die dienden om Sebastopol van levensmiddelen te voorzien.

Eene depêche uit Berlijn deelt een nieuw stuk van de Oostenrijksche kanselarij mede; het zou zijn eene circulaire onder dagteekening 25 Mei, waarin het Weener kabinet rondborstig zou verklanen, dat indien zijne laatste voorstellen (ter zake waarvan op die dagteekening het officieel antwoord der Westersche regeringen nog niet ontvangen was) zouden verworpen worden, Oostenrijk eene geheel afwachtende houding zal aannemen. Wij kunnen niets stelligs omtrent dit document mededeelen alvorens juiste mededeelingen ontvangen te hebben; maar van nu af kunnen wij verzekeren, dat zijn bestaan niets onwaarschijnlijks heeft.

De laatste berigten uit Spanje zijn vervat in eene depêche uit Madrid van den 1 Junij en is van zeer geruststellenden aard.

Zij meldt, dat de oproerige benden uit Aragon door de regerings-troepen verdreven, worden en dat de provincien van het Koningrijk rustig zijn. Wij moeten evenwel er bij voegen, dat de toestand van Spanje binnen kort zeer veranderd moet zijn; want correspondentien uit Madrid van 29 Mei stelden den opstand als van zeer bedenkelijken aard voor.

Het is waarlijk te hopen, dat het nieuws in de depêche van 1 Junij vervat, zich bevestigt en dat de regering bij magte zij de beweging in hare geboorte te smooren. Indien de burger-oorlog van ernstigen aard werd in de bergen, wie weet hoe lang Spanje getroffen zou worden door deze ramp, waardoor dit land reeds zoo veel geleden heeft.

Men had ten onregte gemeld, dat de regering onbepaaldelijk uitgesteld had het wets-ontwerp betrekkelijk de gedwongen leening van 200 millioen realen.

De depêche uit Madrid, waarvan wij hierboven spraken, deelt mede, dat het ontwerp eergister der Cortes zou worden aangeboden.

Uit Griekenland wordt gemeld, dat de rooverijen toenemen. In Thessalie heerschte veel gisting.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 4 JUNIJ.

In deze zitting is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van wet tot verhooging van Hoofdstuk IV (Binnenl. Zaken) der Staatsbegrooting voor 1855. Verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

De heer VAN LIJNDEN acht zich verpligt zijne stem te motiveren. Zijn oordeel over het ontwerp is ongunstig; na de beschouwingen van den heer van Reede kan hij kort zijn. De redenen tot afkeuring zijn: 1o. het hoogst twijfelachtig voordeel, dat uit de afschaffing van den accijns, voor de volksklasse, die men op het oog heeft, zou voortvloeijen.

Het is geene uitgemaakte zaak dat de afschaffing van belastingen de prijzen doet dalen; Spr. meent dat de bakkers de voordeelen der afschaffing zullen genieten. Hij wijst op de onmerkbare resultaten van de afschaffing van den accijns op de varkens en schapen; van de afschaffing van den accijns op het zout in Frankrijk en van de afschaffing van den gemeente-accijns in Utrecht (door den heer van Reede aangehaald). De Regering betuigt zelve hare vrees of de opheffing van den accijns wel zoo veel zal uitwerken. De Regering vreest zelve voor teleurstelling, maar zij laat de verantwoordelijkheid van den maatregel rusten op hen, die de natie daaromtrent alles gunstig voorspiegelen, even alsof de Regering hare verantwoordelijkheid bij endossement kan overdragen. 2o. het ongelijkwerkende van den maatregel, ook al neemt men aan, dat deze goede uitkomsten zal opleveren.

De plattelands-bewoners zullen gepriviligeerd worden boven de stedelingen; de eersten zullen er uitsluitend het voordeel van hebben. — 3o. Eene andere vraag is bij Spr. of het raadzaam is onder de tegenwoordige staatkundige omstandigheden de schatkist van zoo vele middelen te versteken. Spr. beantwoordt hierbij den heer Schimmelpenninck, die vooral daarin veel vertrouwen stelt, dat de oorlogs-orkaan steeds uit het Westen waait. Die Spr. vertrouwt dus veel op den westenwind, maar dan toch altoos op wind. Spr. vestigt daarbij een blik op de staatkundige omstandigheden van Europa; het uitzigt op vrede wordt steeds minder, de animositeit der Westersche mogendheden neemt steeds in heftigheid toe, en dan vraagt Spr. of men dan zoo geheel onbezorgd voor de toekomst mag zijn.

De Regering zelve grondt haar geheel plan op de onderstelling, dat wij in denzelfden staatkundigen toestand zullen blijven; maar dit veroordeelt, volgens Spr., reeds dadelijk het voorstel. Spr. haalt hierbij de woorden aan door den Min. van Justitie in December 1853, bij gelegenheid der behandeling van het voorstel der negen leden gesproken. Toen gold het slechts eene afschaffing van lastingen ten bedrage van 16 ton. Welke naam, vraagt Spr., moet men dan aan het tegenwoordig voorstel geven? Spr. zegt, dat de begeerte om de cohorten der afschaffing aan te voeren of aan te vuren, de voorzigtigheid heeft doen uit het oog verliezen. 4o. Vraagt Spr., hoe de Regering tot het tegenwoordig voorstel gekomen is. Spreker wenscht niet te kwetsen, maar hij moet in opregtheid zeggen, dat hij heeft gevonden:

a. gebrek van zelfstandigheid; *b.* laakbaar toegeven aan den invloed van buiten; *c.* onverschoonbaar streven naar valsche populariteit; en *d.* beginselloosheid, waar het geldt de levensvragen van de natie. Spr. gaat nu de vierledige beschuldiging ontwikkelen, en staaft het gebrek aan zelfstandigheid met de vroegere verklaringen der Regering sedert September 1854 bij de aanbieding der begrooting en later gedaan.

Spr. wijst vooral op de verklaring van 17 Nov. en 20 Dec. ll., en vervolgens op de verklaring van den Min. van Fin. (den heer Vrolik) den 27 Dec. in de Eerste Kamer afgelegd. Wat zou men nu na zulke praemissen moeten denken? Wat is er sedert 17 Nov. tot den 13 Febr. veranderd? De omstandigheden niet; de finantien ook niet; alleen de *Regering* is veranderd. De verantwoordelijkheid die op 17 Nov. ondragelijk scheen, is op 13 Febr. plotseling geweken.

Wat zijne opmerking (laakbaar toegeven aan den invloed van buiten) betreft, wijst Spr. op de argumenten in de stukken gebezigd. De Regering verlaat het pad der behoedzaamheid en concurreert met de andere meer haastige voorstellers. Die voorstellen waren de zweep, waarmede de partijen werden voortgedreven. Er bestond dus geene overtuiging, maar volgzaamheid, en de afschaffings-voorstellen werden gedaan om een volkswaan te ontzien.

De Regering versnelt haren gang, omdat zij niet wil dat de natie denke dat zij minder gezind zou zijn belastingen af te schaffen dan eenige leden der Kamer. Pas eens toe, zegt Spr., op de quaestie der emancipatie der slaven. Hij meent dat door zulk zwichten het monarchaal beginsel overgaat in het democratisch beginsel en dat heet Spr.: „zich weg werpen." — Ten derde doet Spr. uitkomen, dat er ook een streven is naar valsche populariteit; populariteit moet men niet najagen en daaraan mogen de vaderlandsche belangen niet ten offer worden gebragt.

Wat ten vierde de beginselloosheid betreft, zegt Spr. dat de redenen van den heer Schimmelpenninck, die of de Regering gesproken heeft als een advocaat, die verzachtende omstandigheden heeft bijgebragt en eene genadige sententie vraagt, hem niet overtuigd hebben. Spr. haalt hierna de eigen rede aan van den heer Schimmelpenninck, in December 1853, bij de behandeling van het voorstel der 5 leden, gehouden. Hij doorloopt hier verder de verklaringen en stukken der Regering en stelt ze tegen over elkander, vragende, of dit niet te gelijk wit en zwart is.

De Regering, zwichtende voor eene partij, vergeet, dat zij de hand reikt aan eene partij, die in Maart 1852 de belasting op de renten, als het eenig redmiddel beschouwde. Spr. zal gaarne tot vermindering van lasten medewerken, maar men moet eerst de schuld afdoen en dan lasten afschaffen, en, zoolang de Oost-Indische baten niet gemist kunnen worden, wil hij niet meer afschaffen dan door amortisatie bespaard wordt. Spr. vereenigt zich geheel met den aanval van den heer Schimmelpenninck tegen den sterken drank, dien verderver en verwoester der nationale welvaart. De Regering heeft eenmaal van eene klove gesproken, maar zij strooit er nu bloemen op om de tegenpartij te winnen. Ten slotte, zegt Spr., dat hij uit volle overtuiging en met de hand op het geweten, tegen het ontwerp zal stemmen.

De heer DE KEMPENAER ondersteunt in het breede het tot bestrijding van dit ontwerp in de gewisselde stukken is opgenomen. Zijn oordeel komt hierop neder, dat het gedane voorstel is 1o. onverwacht, 2o. ondoordacht, 3o. ontijdig, 4o. onverpligt en 5o. onvoorzigtig. Dat oordeel meent hij achtervolgens te moeten regtvaardigen. 1o. Het is onverwacht. En om dit te bewijzen doorloopt hij de geschiedenis van de optreding van dit Ministerie en wat het als zijn bekend programma als zijne roeping opgaf. Daar

behoorde vooral het goed beheer van de geldmiddelen van den staat.

De Regering heeft aanvankelijk die roeping gevolgd, hetgeen uit onderscheidene maatregelen blijkt, maar bijzonder wat de vermindering van belastingen betreft uit de belangrijke rede, die in September 1854 bij de aanbieding der begrooting is gehouden. Dat standpunt ziet Spr. nu geheel verlaten, en daarom had hij dit voorstel van de Regering niet verwacht. Wel is door den laatsten redenaar van Zaturdag jl. gezegd, dat een der Ministers reeds sedert lang afschaffing van het gemaal heeft verlangd, maar dat lid heeft een sleutel van aanverwantschap om misschien de geheimen van het kabinet te kennen. Hem echter is van die zucht tot afschaffing niets gebleken. Hij sluit dus alleen op daadzaken en dan vindt hij in het programma van April 1853 niets, waaruit het af te leiden is, dat men 't vorig Ministerie tot een verwijt aanrekende, dat het geene belastingen wilde afschaffen.

De Minister van Doorn kan niet afgetreden zijn, omdat hij den accijns van het gemaal niet wilde afschaffen; want dan zou zijn tijdelijke opvolger dadelijk die afschaffing hebben voorgedragen. Die tijdelijke Minister ving, integendeel, aan met eene vermindering van den rentelast. En dat ook de tegenwoordige Min. van Fin. den accijns op het gemaal niet wilde afschaffen: het bewijs daarvan ligt in de rede van September 1854 en in latere gedane verklaringen. Het voorstel kwam hem dus zeer onverwacht voor.

Maar 2o is het ondoordacht, niet de vrucht van een bedaard overleg, van eene gevestigde overtuiging of van een vast besluit. Om dit aan te toonen, gaat Spr. weder na al hetgeen door dit Ministerie nopens deze aangelegenheid is te kennen gegeven of van hetzelve uitgegaan is. Hij herinnert aan de ministeriële redevoeringen van September, November en December van het afgeloopen jaar, waaruit groote weifeling bleek, maar waaruit volstrekt niet was op te maken, dat in Februarij jl. de tegenwoordige maatregel zou worden voorgesteld.

Hij wederspreekt de becijferingen, door den heer Schimmelpenninck bijgebragt, en ontwikkelt daarna de stelling, dat het voorstel allergewigtigste beginselen nopens het beheer van 's lands finantien, tot dusver gevolgd, verzaakt, nam. 1o vermindering van den rentelast, 2o vrijmaking van de bijdrage der O. I. kolonien van onze begrooting, en 3o dat de belastingen naar een bepaald stelsel moeten worden geheven.

Het stelsel van Spr. is, dat in een land als het onze, men hebben moet vele belastingen, matige, onderscheidene belastingen, die op het verbruik drukken en tevens in evenredigheid van het vermogen der ingezetenen worden geheven. Hij heeft er niets tegen, dat men het stelsel herziet, maar hij heeft groot bezwaar, dat men daaruit een enkel middel neme, dat de hoeksteen van het stelsel is, terwijl het buitendien de vraag blijft, of het gemaal nu reeds uit de rij der belastingen zal moeten worden genomen.

Ook is het voorstel ondoordacht, omdat het een halve maatregel is; want de accijns blijft in de steden als gemeentelijke belastingen bestaan. Afschaffing van den rijksaccijns zal dus aan de mindere klassen geen verligting aanbrengen, en toch zal het voorstel verwarring stichten in de finantien der gemeenten. Er zal voedsel gegeven worden aan sluikerij. Om tot die afschaffing te komen stelt men voor eene verhooging van opcenten op meest alle andere belastingen. Ook dat is ondoordacht.

Ten bewijze daarvan wijst hij alleen op de opcenten op de grondbelasting. Die verhooging van den last op den grondeigendom schept eene onevenredigheid tusschen het mobilair en immobilair vermogen. Door eene verhooging van het regt op het zegel en de registratie treft men den grondeigendom dubbel. Zoo ook keurt hij af de verhooging van opcenten op de patenten en het geslagt, terwijl die op het personeel dô meest ondoordachte van alle is.

De meervermogenden kunnen die verhooging ontgaan door opoffering van eenige weelde. Hij brengt voorbeelden bij, om aan te toonen, dat dit ook in 1848 geschied is. Men schaft slechts eenige paarden of bedienden af en men betaalt zooveel minder. Maar voor den kleinen middenstand is de verhooging van het personeel, het meest bezwarende: het voorstel is dus ook uit het oogpunt van het aequivalent ondoordacht. 3o. Het is ontijdig, reeds alleen uit het oogpunt van onze staathuishouding. Zoodanig voorstel zou alleen dan tijdig zijn, indien alle behoeften van den Staat verzorgd waren en men dan een overschot had.

Maar dat is noch in betrekking met het moederland, noch wat betreft de kolonien het geval. Immers de regeling van het onderwijs zal geldelijke kosten veroorzaken. Hetzelfde zal het geval zijn met de regeling van de onderhouding der vereenigingen en anderen. De maatregel is ook onraadzaam met het oog op onze Marine, waaraan gedurende jaren te weinig is besteed.

De behoefte is zoo groot, dat het herstel over 12 jaren zal moeten loopen en desniettemin wil men nu de inkomsten van den Staat verminderen. Ook voor de kolonien zullen velerlei uitgaven gevorderd worden. Men denke slechts aan de afschaffing der heerendiensten en aan de afschaffing der slavernij, maatregelen, die veel geld zullen kosten. 4o. Het is overbodig, om tot dit voorstel over te gaan, daar de natie niet buiten staat is deze belasting te dragen. Integendeel bij onze natie geen algemeen gebrek of overdruk, er is werk en heerscht welvaart; soms ontwaart hij weelde, diermalen zelfs overdaad. Men zegt wel, dat men niet meer belastingen heffen mag dan volstrekt noodig is, als er overschotten bestaan, zoodat men tot afschaffing kan besluiten, maar het is juist de vraag, wat noodig is, en daarop heeft hij reeds hierboven gewezen.

Hij verdedigt het beginsel van schulddelging, ten einde de toekomst niet te bezwaren met de lasten van het oogenblik. Dat hebben we reeds in 1830 moeten doen, omdat we onze onafhankelijkheid niet wilden prijs geven, toen we door de groote mogendheden werden verlaten. Hij herinnert daarbij, wat onze ouders en grootouders aan de Franschen hebben moeten betalen voor de vestiging der Bataafsche Republiek.

Hij noemt het voorstel onvoorzigtig, omdat de Regering blijkbaar zelve ongerust is. Ze is niet vrijwillig maar gedwongen tot den maatregel overgegaan. De voorgedragene aanvullingsmiddelen om in het tekort, dat door de afschaffing van den accijns op het gemaal zal ontstaan, te voorzien, zijn onzeker. Spr. wijst daarbij, o. a., op den accijns op de suiker. De aandrang tot verdere afschaffing zal niet verminderen.

Ontevredenheid zal volgen; want teleurstelling zal eene eerste vrucht dezer wet zijn; zij zal ontevredenheid tusschen groote en kleine gemeenten veroorzaken. De uitgaven van den Staat moeten rijzen, naar mate de waarde van het geld vermindert. Wij leven in een tijd van ontwikkeling op velerlei gebied, 'tgeen onmiskenbaar grootere uitgaven vordert.

En dan vraagt Spr. of het voorzigtig is zich van de middelen te ontdoen om die uitgaven goed te maken? De heer Schimmelpenninck gaf, als gevolgen der afstemming, op: aftreden van het ministerie, optreding van anderen, enz.

Op die schets geeft Spr. ten antwoord wat de heer Schimmelpenninck zelf zeide, dat Valkenaar gewoon was te zeggen, namelijk, dat, in politieke berekeningen in den regel juist het tegenovergestelde gebeurt van hetgeen men voorspelt. Sprekers waarschuwing is, dat na voorspoed tegenspoed komt. In voorspoed zij men wijs en ontdoe men zich niet van de middelen. Ten slotte rigt Spr. het woord tot de Ministers.

Hij heeft hen bestreden omdat bij het in hun eigen belang noodig achtte. Het Ministerie stelt zich aan het hoofd van hen, die eene omwenteling in de huishouding der geldmiddelen beoogen.

Spr. ziet het Ministerie op een gevaarlijken weg en daarom bestrijdt hij het en wil hij het van dien weg terug brengen. Wordt die wet aangenomen, dan roept Spr. het ministerie toe: òf gij gaat voor het vaderland verloren; òf de voorspoed der geldmiddelen in ons Vaderland gaat door u te loor.

De heer VAN GOLTSTEIN kan niet inzien, dat de Regering eene politieke quaestie maakt van de aanneming der voordragt; want zij heeft daarvan slechts de behandeling, niet de aanneming aanbevolen. Volgens Spr. inzien, was het stellen van eene kabinetsquaestie ook niet noodig; want ook het vorig kabinet bleef aan het bestuur, ondanks de verwerping van de toen aangeboden voorstellen tot wijziging van ons belastingstelsel.

Wat het voorstel zelf betreft, Spr. meent, dat, met het oog op het buitenland, de voorzigtigheid gebiedt om niet tot vermindering van lasten over te gaan. Dat was ook de meening der Regering; maar alleen gedreven door de aanbangige voorstellen van leden, had zij over dat bezwaar heengestapt. Spr. kan tot gelijke onvoorzigtigheid niet besluiten. Ook in den finantiëlen toestand van onzen Staat, hoe gunstig die ook ware, kan Spr. geen redelijken grond putten, om nu reeds tot afschaffing van belasting over te gaan; er was nog zoo veel te doen, de bronnen van inkomsten waren steeds zoo onzeker, de bijdragen uit de koloniale kas zoo wisselvallig, dat het niet voorzigtig was, reeds nu een greep in ons belastingstelsel te doen. Spr. was daarvan des te meer overtuigd, daar de Regering zelve tot voor een korten tijd, al deze beginselen hardnekkig verdedigde. Omdat de Regering nu plotseling was omgekeerd, dat gaf Spr. nog geene aanleiding, om evenzeer zijne overtuiging over boord te werpen.

De afschaffing van den accijns op het gemaal scheen, overigens, naar Spr. oordeel, die voordeelen niet te zullen opleveren, welke men er van verwacht, en daarom zou hij niet medewerken tot de slooping van ons belastingstelsel, tot de ondermijning van de finantiën van den Staat, ter bereiking van iets, dat nog meer dan onzeker is. Naar zijn gevoelen was het de middenstand in steden, die in de eerste plaats verligting van lasten verdiende; en dan kwam vooral in aanmerking afschaffing of vermindering van het personeel of het patentregt.

De heer MACKAY treedt slechts in beschouwingen over zijn eigen stelsel en over het wetsontwerp zelf; want wat het finantiële en politieke punt betreft, hij zou dat laten rusten, omdat er reeds zooveel over gesproken was. Zijn stelsel was: 1o. voorop amortisatie van schuld; 2o. subsidiëren van werken; en 3o. afschaffen van lasten. Spr. stelde dus afschaffing niet op zij, maar hij wilde, dat die afschaffing stelselmatig geschiede, namelijk in die mate als er telkens aan renten door amortisatie bespaard zal worden. Spr. komt vervolgens tot het wetsontwerp; erkent dat hij steeds is geweest vóór de afschaffing van het gemaal; gelooft dat de bezwaren, die men aanvoert tegen het blijven bestaan van den accijns in de gemeenten, verre overdreven zijn, maar is overtuigd, dat de Regering te ver is gegaan, hetgeen blijkt uit het voorstel der Regering, om een aequivalent te vinden. Spr. wil afschaffing, geene aanschaffing, en daarom is elke opcent, die nu voorgedragen wordt, voor hem een bezwaar. Een tweede bezwaar ziet Spr. in de onzekere kansen van de bijdragen der koloniale kas, waarop evenwel, in het plan des Regerings, stellig gerekend wordt.

Eindelijk wijst Spr. met een enkel woord op de politieke omstandigheden en vraagt, of men met eene kas van ƒ16,000, die nu over zullen blijven, de toekomst te gemoet kan gaan?

De verdere discussiën worden alsnu, wegens het vergevorderde uur, uitgesteld tot morgen ochtend 11 ure, en gaat de Vergadering, na het aanhooren van eenige rapporten op ingekomen verzoekschriften, uiteen.

's Gravenhage, 4 Junij.

Naar men verneemt, zal nog in den loop dezer zitting van regeringswege aan de Staten-Generaal worden aangeboden een ontwerp van wet op de banken van leening.

---

* Heden wordt in de residentie verwacht Z. K. H. de prins van Wurtemberg, broeder van H. M. de Koningin.

---

* Op de heden op de Lange Beestenmarkt alhier gehoudene paardenmarkt, was het getal paarden niet groot, doch er bevonden zich daaronder eenige zeer goede.

---

* De Arrondissements-Regtbank te 's Hage, heeft, bij vonnis van 25 Mei jl., voorkomende in het *Weekblad van het Regt*, uitspraak gedaan in eene zaak tusschen den heer J. B. Renault, directeur van den Franschen Schouwburg te 's Gravenhage, tegen den heer T. Masset, tot hiertoe eersten ténor bij dien Schouwburg. De eischer vorderde van den gedaagde, behoudens zijne aanspraak op de boeten, vergoeding van kosten, schaden en intressen, door hem eischer geleden ten gevolge van des gedaagden's weigering tot het vervullen van zijne rol in de tooneel-voorstelling, welke tegen den 18den April ll. te Rotterdam was aangekondigd, en verder, dat het beloop dier kosten, schaden en intressen zal worden bepaald op eene som van ƒ 550 *cum expensis*. De gedaagde beweerde krachtens geene enkele bepaling, hetzij van het contract, hetzij van eenig reglement, verpligt te zijn tot vergoeding van kosten, schaden en intressen, daarenboven ontkennende te hebben geweigerd om op 18den April jl. te Rotterdam in de aangekondigde tooneel-voorstelling op te treden. De Regtbank heeft aan den eischer zijne vordering ontzegd, op grond: 1o. dat in het onderwerpelijk contract tusschen een tooneeldirecteur en een acteur bepaald zijnde, dat de gedaagde (als eerste ténor) zich onderwerpt aan elke boete, hem wettelijk opgelegd, wanneer hij zijne diensten niet mogt vervullen, of niet op de repetitiën verschijnen (uitgezonderd het geval van wel bewezen ziekte), de laatste ook, zelfs in het geval, dat hij zonder geldige reden in eene aangekondigde tooneelvoorstelling niet optrad, alleen boete kan verschuldigd zijn en er geene sprake kan zijn van vergoeding van kosten, schaden en intressen, als van de zijde des eischers evenmin bedongen als van de zijde des gedaagden toegezegd; en 2o. dat de bepaling van een door den eischer voor zijne vordering van laatstgemelde vergoeding ingeroepen reglement (reglement pour la fixation des amendes) houdende, dat de tooneelkunstenaar tot die vergoeding zal verpligt zijn, wanneer hij zonder geldige reden oorzaak is van de verandering eener aangekondigde tooneelvoorstelling (gelijk ten deze had plaats gehad), — zoo zij niet in strijd is met het bedoelde contract, althans zeker eene nieuwe verpligting zou zijn, op den gedaagde gelegd.

---

* Uit eene circulaire van het bestuur der koninklijke Societeit St. Caecilia van Mechelen, blijkt, dat het gezelschap op Dingsdag 5 dezer, 's morgens ten 8 ure van Rotterdam naar 's Hage zal vertrekken. Het zal daar, gelijk bekend is, plegtig worden ontvangen en eene serenade voor het paleis des Konings geven. Daarna zal een bezoek aan Scheveningen worden gebragt. Van 2 tot 4 ure zal het concert in het Willemspark worden gehouden. Ten 4 ure diner. Vervolgens zullen de leden de Museums, kabinetten enz. bezoeken. Des avonds het tweede concert in de zaal Diligentia, zullende de leden dien avond in de nabijgelegene societeit »de Vereeniging» feestelijk worden ontvangen.

Woensdag 6 Junij zal het gezelschap het Koninklijk buitenverblijf in het 's Gravenhaagsche Bosch bezoeken, en ten 11 ure zich naar Dordrecht begeven.

---

* De heer ridder de Martini, minister-plenipotentiaris van den Koning der Nederlanden bij het hof van Zweden en Noorwegen, is in deze residentie aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt.

---

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt de ridder du Trieu de Terdonck, senateur; de heer François Joseph Ghislain de Camont d'Hamale, ridder van de Leopolds-orde, oud-kolonel van de burgerwacht, lid van den gemeenteraad en bestuurder over de burgerlijke gasthuizen; en de ridder van den Brande de Reeth, grondeigenaar, lid van de Kamer der Afgevaardigden; allen komende van Mechelen.

Bij den Minister van Finantien is ontvangen eene som van ƒ20, door een pastoor, onder het postmerk Oirschot, tot voldoening van aan het Rijk verschuldigde gelden ingezonden.

De Min. van Binnenl. Zaken heeft ter kennis gebragt van belanghebbenden bij den graanhandel op den Donau, dat reeds voor eenigen tijd aan den Nederlandschen vice-consul te Galatz zijn verzonden in blanco door den Minister van Finantien geteekende certificaten, ter afgifte op zijne verantwoording, nadat hij zich van de werkelijke bestemming der lading naar Nederland behoorlijk zal hebben overtuigd, en tegen borgstelling voor de belanghebbenden van een derde der waarde van de lading, ten genoege van den vice-consul.

Deze borgstelling zal te niet gedaan kunnen worden, wanneer de lading binnen eenen behoorlijken tijd in Nederland is aangekomen en het certificaat bij de binnenkomst hier te lande aan de ambtenaren der in- en uitgaande regten wordt aangeboden en door hen is ingetrokken.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood, ontvangen van N. N. uit *Rotterdam*, ten gevolge van een arbitraal vonnis, een bankbiljet, groot *vijf-en-twintig gulden*

* De procureur-generaal, fungerend directeur van politie in de provincie Overijssel, heeft aan de hoofden van politie in de gemeenten binnen die provincie de volgende circulaire doen toekomen:

« Aangezien in den laatsten tijd de uitgifte van Belgische centimes en halve centimes eene mindere waarde hebbende dan de Nederlandsche cent en halve cent, op eene in het oog loopende wijze vermenigvuldigd is in deze provincie, en deze vreemde munt, zoo het schijnt, vrij algemeen ongestoord in betaling wordt gegeven en aangenomen als gangbare munt, zoo heb ik de eer de bijzondere aandacht van U WelEd. Achtb. op deze omstandigheid te vestigen, welke, zoo daarvoor geene andere bijoogmerken bestaan, ongeoorloofd winstbejag ten doel heeft. Weshalve ik in het algemeen belang u uitnoodig, om, zooveel mogelijk, de ingezetenen in uwe gemeente indachtig te maken, dat Belgische centimes en halve centimes, als vreemde en niet gangbare koperen munt hier te lande, niet in betaling behooren aangenomen te worden, en veilig mogen worden geweigerd, ten einde zich zelven voor schade en benadeeling in tijds te beveiligen, terwijl ik durf vertrouwen, dat van uwe zijde alles in het werk zal worden gesteld, om de uitgifte dier vreemde koperen munt zooveel mogelijk ernstig te keer te gaan.

Zwolle, den 29 Mei 1855. De Procureur-Generaal, fungerend Directeur van politie in de provincie Overijssel.

(*Was get.*) P. M. van Goens.

* Tusschen 1 Januarij en 1 Mei jl. is ten nadeele van eene hoog bejaarde ziekelijke dame te Arnhem, welke het beheer harer zaken aan bij haar inwonende vrouwen moest overlaten en toevertrouwen, vermist en meer dan vermoedelijk ontvreemd: 1 certificaat 2½ pct. Nat. werkel. schuld, administratie-kantoor S. en D. Saportas c. s., groot *f* 1000. no. 6765 voorzien van 4 nog onverschenen coupons. De eerste comm. van politie te Arnhem verzoekt hiervan in het *Politieblad* opsporing, aanhouding en berigt.

* Door de zorg der afdeeling Nijmegen van de Geldersche Maatschappij van Landbouw zijn bij den boekhandelaar C. A. Vieweg te Nijmegen, o. a., gedrukt en verkrijgbaar gesteld de navolgende door haar als prijsvraag bekroonde of met hare goedkeuring en aanbeveling uitgegevene schoolboeken, ten doel hebbende om bij de steeds klimmende belangstelling in den landbouw en den daarmede gepaard gaanden vooruitgang van dezen belangrijken tak van ons volksbestaan, door een gepast onderwijs op de lagere scholen, inzonderheid ten platten lande, de kennis in dat vak te ontwikkelen, als 1o. Landhuishoudelijk leesboek, door E. C. Enklaar, 1e stukje; 2o. Landhuishoudelijk rekenboek voor de lagere scholen ten platten lande, door M. D. van Otterloo en J. H. Veenendaal, 1e en 2e stukje, met de antwoorden op beide stukjes; 3o het 3e stukje van dat rekenboek, met inbegrip der antwoorden; en 4o vragen en voorstellen ter bevordering van het rekenen uit het hoofd in de lagere scholen, door dezelfden, 1e en 2e stukjes. — De afdeeling heeft den wensch geuit, dat, door tusschenkomst van de heeren commissarissen des Konings in de provincien, aan de genoemde werkjes eene algemeene aanbeveling ook in dit gewest moge ten deel vallen. Daar het den comm. des Konings in deze provincie, na ingekomen berigt van de provinciale commissie van onderwijs voorkomt, dat de bedoelde werkjes allezins geschikt zijn, om bij de jeugd uit den landbouwerstand den leerlust in het vak van landbouw op te wekken, en dat zij met vrucht op de lagere scholen, althans bij afwisseling kunnen worden gebezigd, heeft hij de aandacht der Gemeentebesturen in deze provincie hierop gevestigd, en inzonderheid aan die van landbouwende gemeenten in overweging gegeven, om hunne tusschenkomst te verleenen, ten einde de bedoelde boeken op de lagere scholen in hunne gemeente door de onderwijzers, onder goedkeuring van den Distrikt schoolopziener worden ingevoerd en daarvan een gepast gebruik gemaakt.

Blijkens eene mededeeling van het Pruissische telegraafbestuur, kunnen thans ook bijzondere berigten langs de Russische telegraaflijnen worden overgebragt. Voorloopig worden aan de Nederlandsche kantoren alleen berigten voor St. Petersburg aangenomen. De verzending geschiedt langs de lijnen der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging tot aan de Pruissisch-Russische grens bij Eid-Kuhnen, en verder langs de Russische lijnen.

Het Pruissisch-Russische grenspunt bij Eid Kuhnen ligt van Middelburg in den 8sten, van de overige Nederlandsche kantoren in den 7den kring, terwijl St. Petersburg in den 6den kring is gelegen, uit dat grenspunt als middenpunt beschreven. De prijs voor een berigt van 1 tot 25 woorden naar St. Petersburg is mitsdien voor Middelburg 16.80 gl., en voor de overige Nederlandsche kantoren 15.60.

De berigten kunnen in de Duitsche en Fransche talen worden gesteld.

Overigens zijn de regelen der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging ook op de verzending naar Rusland toepasselijk, behoudens de volgende afwijkingen: bijzondere berigten van staatkundigen inhoud worden niet aangenomen; bezorging buiten de lijn per bode geschiedt niet verder dan 7 Nederlandsche mijlen (kilometers); voor bezorging buiten de lijn per post naar plaatsen binnen Rusland, het koningrijk Polen en Finland, wordt *f* 0.25 en naar plaatsen daarbuiten *f* 0.74 gevorderd.

Ter vervanging van hetgeen onder dagteekening van den 27sten Oct. 1854 hieromtrent is bekend gemaakt, wordt thans een enkel berigt van 1 tot 20 woorden, van Frankfort a/M. naar de kantoren van den Taunusspoorweg, te Bieberich, Castel, Flörsheim, Hattersheim, Hochheim, Höchst en Wiesbaden, verzonden voor den prijs van *f* 0.80. Voor een berigt van 21—50, en van 51—100 woorden, wordt het dubbel en drievoud van dien prijs betaald.

De kantoren sluiten des zomers ten 9 ure en des winters ten 9 ure des avonds. Nachtberigten moeten vóór de sluiting worden aangekondigd en kosten den dubbelen tariefprijs.

Voor het collationement van een berigt wordt de helft der overseiningkosten, en voor ieder afschrift *f* 0.40 betaald.

De Kerkelijke Courant behelst een berigt van wege de Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde kerk, dat deze in hare gewone voorjaarsvergadering de *adressen, adhæsies en verklaringen*, tegen de uitgesproken beginselen der Synodale Commissie, *ten aanzien der kerkleer*, heeft *ter zijde gelegd*.

Wij lezen het volgende in de *Groninger Cour.*: De *Utr. Ct.* zegt, in een brief uit de residentie, nopens de rigting, die de noordelijke spoorweg zal nemen: « Wij meenen te mogen zeggen, dat de minister van binnenlandsche zaken veel, zeer veel moeite heeft gedaan, om den wensch van Drenthe en Groningen, dien hij zeer goed kende, te bevredigen. Toen het echter zoo geschapen stond, dat de geheele onderneming, bij 's ministers vasthoudendheid, in duigen zou vallen, begreep hij, en teregt, dat hij verpligt was toe te geven. Wij deelen dit mede, niet om in eenig opzigt de waarde van de bedenkingen der Drenthers en Groningers in 't algemeen en die des heeren Gratema, die dank verdient voor zijne belangstelling in de welvaart van Drenthe in 't bijzonder, te verkorten, maar om te doen uitkomen, dat de minister van binnenlandsche zaken voor de wezenlijke belangen van genoemde provincien het mogelijke heeft gedaan. » — In waarheid? Dan zoude dus de kamer van koophandel en fabrieken alhier vergeefsche moeite doen, die, naar wij in het zekere zijn onderrigt, een adres aan den minister van binnenlandsche zaken heeft opgezonden of binnen kort zal opzenden, waarbij eene gewijzigde rigting van den noordelijken spoorweg aan de overweging des ministers wordt aanbevolen; eene rigting, waardoor aller belang het best zou worden bevorderd. Neen, aan de Regering zal nog altijd, ook na de verleende concessie, de bepaling overblijven van de rigting *tusschen* de hoofdpunten der lijnen, en zij heeft nog niet zulke toezeggingen aan de concessionarissen gedaan, dat daardoor hare handen voor het vervolg geheel zouden zijn gebonden.

De *Staats-Cour.* heeft medegedeeld een Koninklijk besluit, gedagteekend uit Trier van den 15den Mei 1855, houdende vaststelling van een algemeen politie-reglement voor 's Rijks Marine-havens, alsmede van voorloopige plaatselijke reglementen voor de haven het Nieuwe Diep en de Marinehavens te Hellevoetsluis en te Vlissingen.

Door eenige reeders en handelaars te Rotterdam is een adres aan den Koning ingediend, waarbij zij verzoeken om het aanhangig ontwerp tot verhooging van den suikeraccijns niet tot wet te laten verheffen.

Staat der Nederlandsche Bank op 31 Mei 1855: Omloopende bankbiljetten *f* 92,450,202; saldo's van rekening-courant *f* 16,817,734; munt en munt-materiaal *f* 101,540,367.84.

Men verneemt, dat de behandeling der zaak van het Prov. Geregtshof van Noord-Holland van Jhr. M. Salvador en S. Fongers, is bepaald op Maandag den 18 Junij a. s.

Uitgebragte stemmen der verkiezing van een lid der Tweede Kamer in het hoofd-kiesdistrict Sneek, waren 1537: van onwaarde 7; volstrekte meerderheid 766. Mr. S. A. Verwey bekwam 583; Mr. S. Wijbenga 482, en Mr. G. Groen van Prinsterer 449; zullende dus eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren Verwey en Wijbenga.

Met het meeste genoegen vermelden wij, dat de heer F. G. van Gumter, te Samarang, vijf slaven uit den band der slavernij ontslagen en als vrije menschen aan de maatschappij hergeven heeft. Mogt dit edel voorbeeld talrijke navolgers vinden, opdat in Nederlandsch-Indie, nog lang vóór het, daartoe bij artikel 115 van het reglement op het beleid der regering bepaalde tijdstip, geene slavernij, die doorn in het oog van elk opregt Christen, meer gevonden worde.

— Na een onafgebroken 39jarig verblijf in deze gewesten, vertrok met de laatste mail naar Nederland de heer L. Steitz, gepensionneerd president van de weeskamer te Batavia. Onder het vele goede, dat hij in ruime mate verspreidde, verdient vooral opmerking de vrijgeving van al zijne slaven, te zamen 22 koppen. Doch niet tevreden met een zoo aanzienlijk getal onzer natuurgenooten de vrijheid gegeven te hebben, zorgde die waardige man ook, dat voor hen, die door ouderdom of ligchaamsgebrek bezwaarlijk nieuwe meesters zouden kunnen vinden, de vrijheid geen last werd, maar een kostbaar geschenk bleef; den ouden van dagen schonk hij boven hunne vrijheid, rust en onderhoud tot hun einde toe. (*N. R. Ct.*)

Delft, 2 Junij. De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Delft heeft zich tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend, naar aanleiding van het bij haar aanhangig wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal en het daarbij gevoegd voorstel tot verhooging der opcenten, onder anderen, op het regt van patent, als acquivalent, met verzoek hare goedkeuring niet aan deze verhooging te verleenen, daar die op de reeds het meest bezwaarde takken van nijverheid natuurlijk in evenredigheid het meest drukkend zou zijn. (*Delflansche. Ct.*)

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 3 Junij 1855.

Willem Anna Hattinga Raven, 27 j.; met Maria Johanna [illegible] van der Kaak, 21 j. — Leenardus Jacobus Cornelis Folkert [illegible] Hageraats, 20 j.; met Catharina Elisabeth Delfgauw, 18 j. — Daniel Hartering, 33 j.; met Adriana Rensburg, 39 j., wed. van Theodor Conrad Hendrik Trippler. — Johannes Christiaan Schouten, 43 j., wedr. van Louisa Catharina Cruiff, met Johanna [illegible] Francisca Swinkels, 31 j. — Andries de Vries, 28 j.; [illegible] Wandrina Hendrica van Eersten, 34 j., wed. van Hendrik [illegible] Blom. — Johannes Beuard, 25 j.; met Wilhelmina Sophia [illegible] Stappershoef, 25 j. — David de Haaij, 31 j.; met Anna Catha[illegible]rina Judith Korpershoek, 34 j. — Johannes Jacobus de Vo[illegible] 42 j.; met Hermina Christina Beltman, 29 j. — Jan Vian[illegible] 34 j.; met Diderika Kuijt, 21 j. — Jan Iman Henrich Ge[illegible] van Wickevoort, Crommelin, 27 j., met Carolina Maria Dr[illegible]vesteijn 24 j., — Pieter Kant, 25 j., met Hendrika Johan[illegible] Pieternella Guichenon de Chastillon, 32 j.; — Abraham T[illegible]odorus Lippitz, 23 j., met Aagje van Reijn, 29 j.; — Jaco[illegible] Verzaal, 27 j., wed. van Henderina van der Willigen, [illegible] Maria Henderika Verzaal, 29 j.

Advertentien.

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

1e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 8896 *f* 100000; 6969 *f* 5000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 4 Junij 1855.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W.Schuld.	2½	63¼ 9/16 ½			
Dito Certificat.	3	75⅜ ½ ⅝	*Hope* 1798/1816	5	102[illegible]
Dito Dito. .	4	93 ¾ ⅝	Dito 1828/1829	5	101⅞[illegible]
O. I. Leening . .	4		Cert. 1831/1833	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	87½[illegible]
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . .	4	77[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	
Certificaten . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild* .	2½	50¾ ⅞	Dito 1854 . . .	5	81[illegible]
Frankrijk.			Inschr. Assig. .	6	
Obligatien . . .	3		Certific. dito. .	6	
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18¼	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. c/m.	3	30⅞ 15/16	Metaliek . . .	5	61[illegible]
Bew. Sp. Com.		4 1/16 ⅛	Dito bet. Amst.	5	78[illegible]
Amort. Schuld.		4 1/16	Dito Nation. .	5	81[illegible]
Portugal.			Dito 1847 . . .	2½	31[illegible]
Londen nieuwe.	3	89 1/16 ¼	Dito 1851/1852	2½	[illegible]
Dito uitgest. .	4				

Philad., Bank-act. 2⅝; Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{3}{16}$; dito Onb. $20\frac{1}{16}$, $20\frac{3}{16}$; Gren., te Lond. p. [illegible] pct. $16\frac{9}{16}$; Ecuad. 3, $\frac{1}{16}$; Venez. 3¾ pct. 28¼ [illegible]

Bij zeer levendigen handel waren Binnenl. fondsen [illegible] verhoogde prijzen zeer gezocht. In Buitenl. soorten te [illegible] markt (met uitzondering in Portugeezen welke beter te [illegible] waren) ver het geheel iets flaauwer, met tamelijk vee[illegible] in Oostenrijksche en Russische.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven[illegible]